MEMO

aan	Commissie Samenleving
cc	
van	C. Jochems-van den Berg
toestel	
bijlage	
datum	23 maart 2021
betreft	Beantwoording vragen Beschermd Wonen commissie Samenleving 4-2-2021

Geachte commissie,

Zoals in de commissievergadering van 4 februari 2021 toegezegd informeren wij u schriftelijk op uw vraag m.b.t. een toelichting op de doordecentralisatie en herverdeling van de middelen Beschermd Wonen en Opvang.

Het budget voor Beschermd Wonen wordt op dit moment nog verdeeld op basis van een historisch verdeel model. Een van de gevolgen van deze manier van financieren is dat de aanwezige voorzieningen overeind blijven. Tegelijkertijd worden steeds meer cliënten naar de gemeenten doorverwezen waar de voorzieningen aanwezig zijn. Daarbij stromen cliënten vaak ook uit in deze gemeenten. Dit betekent dat deze gemeenten ook verantwoordelijk worden voor woonruimte en ambulante begeleiding vanuit de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Deze situatie houdt de oude context in stand met het gevolg dat de visie van Commissie Dannenberg geen werkelijkheid wordt. Op dit moment vindt gelijke verdeling van de cliënten over de gemeenten in de regio en de financiële vertaalslag niet plaats.

De doordecentralisatie, die op 1 januari 2022 in werking zal treden, moet de verhoudingen weer in balans brengen en zorgen voor een betere verdeling. Dit betekent dat alle gemeenten binnen tien jaar een bijdrage moeten leveren aan deze transformatie én dus zelf zorgen voor een lokale infrastructuur (w.o. woningen).

Het eerste jaar, 2022, geldt als nul-jaar, wat betekent dat er nog geen financiële veranderingen plaatsvinden. Vanaf 1 januari 2023 wordt het rijksbudget echter – met een ingroeipad van tien jaar – verdeeld door middel van een nieuw objectief financieel verdeelmodel. Tegelijkertijd worden – met een ingroeipad van zeven jaar – de financiële middelen herverdeeld naar alle individuele gemeenten.

Zie hiervoor het onderstaande figuur.

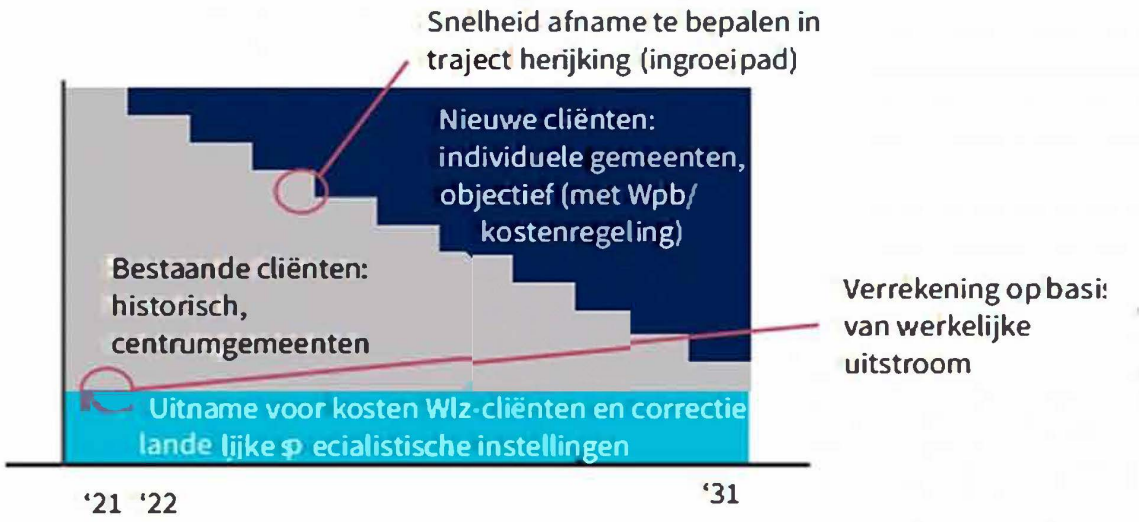

Figuur 79 Schematische weergave van de onderdelen van het verdeelmodel voor BW

Een complexe puzzel, waarbij vier ontwikkelingen van belang zijn voor gemeenten:

1. Openstelling van de Wet langdurige zorg (Wlz) voor ggz-cliënten vanaf 2021 (i.c. waaronder Beschermd Wonen cliënten);
2. Invoering van het woonplaatsbeginsel (naar verwachting vanaf 2022).
3. Invoering van een nieuw objectief financieel verdeelmodel voor Beschermd Wonen vanaf 2023;
4. Doordecentralisatie financiële middelen van centrumgemeenten naar alle gemeenten vanaf 2023;
5. Maatschappelijke Opvang (hier valt ook Vrouwenopvang onder); De financiële middelen voor Maatschappelijke Opvang zullen in ieder geval nog vijf jaar via de centrumgemeenten worden uitgekeerd;

<u>Toelichting:</u>

Ad1. Openstelling van de Wet langdurige zorg (Wlz) voor ggz-cliënten.
Vrijwel alle BW cliënten die in aanmerking komen voor overgang naar de WLZ hebben daarvoor nu een indicatie. Medio 2021 zal dit traject zijn afgerond. Voor centrumgemeente Dordrecht verwachten we dat de verlaging van de rijksbijdrage ongeveer even hoog zal zijn als de vermindering van de uitgaven, ofwel dat dit budgetneutraal zal verlopen. Hoe dit er precies gaat uitzien weten we pas in de 2e helft van 2021. Het Rijk verwacht op dit moment dat het budget voor centrumgemeente Dordrecht in 2021 zal dalen van circa € 47 mln. naar circa € 36 mln. (Dit heeft te maken met de uitname van Wlz budget)

Ad 2. Invoering van het woonplaatsbeginsel
In de praktijk blijkt dat cliënten vaak een aanvraag indienen bij gemeenten met instellingen voor Beschermd Wonen. En zoals eerder aangegeven, houdt de huidige organisatie en financiering van Beschermd Wonen dit in stand. De vrees is dan ook dat de landelijke toegankelijkheid er dan nog steeds toe leidt dat gemeenten met relatief veel instellingen, onevenredig worden 'belast' met cliënten afkomstig uit andere gemeenten. Dit terwijl gemeenten door het objectief verdeelmodel alleen

middelen ontvangen voor de eigen inwoners. Om die reden is voorgesteld om het zogenoemde 'woonplaatsbeginsel' in te voeren. Daarmee wordt de herkomstgemeente van de cliënt verantwoordelijk voor de verstrekking van Beschermd Wonen.

Ad3. Invoering van een nieuw objectief financieel verdeelmodel voor Beschermd Wonen
Er is nog de nodige discussie rondom het nieuwe verdeelmodel. In beeld brengen hoe een en ander voor onze centrumgemeente er uit zal gaan zien is dan ook lastig. Belangrijk hierbij is om in het achterhoofd te houden dat onze regio (op dit moment nog) een voordeel regio is. Jaarlijks houden we een flink bedrag over (wisselt per jaar, maar gemiddeld circa € 10 mln.).

Onlangs heeft het Rijk voorlopige 'plaatjes' gemaakt voor de verschillende centrumgemeenten. In onderstaande plaatje voor centrumgemeente Dordrecht is te zien dat het regio budget in 10 jaar met circa € 10 mln. naar beneden gaat. Dit is ongeveer gelijk aan het bedrag dat we nu jaarlijks overhouden.

	Regionaal budget		
Jaar	**Historisch**	**Objectief**	**Totaalbudget**
2021	€ 36.262.305	€ -	€ 36.262.305
2022	€ 36.560.104	€ -	€ 36.560.104
2023	€ 33.246.477	€ 2.310.435	€ 35.556.912
2024	€ 25.615.695	€ 8.936.937	€ 34.552.632
2025	€ 19.273.079	€ 14.275.273	€ 33.548.352
2026	€ 14.001.171	€ 18.542.902	€ 32.544.073
2027	€ 9.619.223	€ 21.920.570	€ 31.539.793
2028	€ 5.976.999	€ 24.558.514	€ 30.535.513
2029	€ 2.949.626	€ 26.581.608	€ 29.531.233
2030	€ 433.308	€ 28.093.645	€ 28.526.954
2031	€ -	€ 27.522.674	€ 27.522.674
2032	€ -	€ 26.518.394	€ 26.518.394

Ad4. Doordecentralisatie financiële middelen van centrumgemeenten naar alle gemeenten
Per 1 januari 2023 worden voor alle nieuwe cliënten de financiële middelen herverdeeld van de centrumgemeenten naar alle gemeenten. Dit betekent dat regiogemeenten in de loop der jaren (dus gefaseerd) verantwoordelijk zullen worden voor een groeiend aantal cliënten. Tegelijkertijd zal het aantal cliënten waar de centrumgemeenten nu primair verantwoordelijk voor zijn over de jaren afnemen. Deze afname (van centrumgemeente naar regio gemeenten) staat dan nog los van de Wlz uitname.

Ad5. Maatschappelijke Opvang blijft nog vijf jaar een centrumgemeenten taak
De financiële middelen voor Maatschappelijke Opvang zullen in ieder geval nog vijf jaar via de centrumgemeenten worden uitgekeerd. Het Rijk wenst uiterlijk 2026 een evaluatie te hebben gedaan om hierover keuzes te maken. Beschermd Wonen en Opvang hangen inhoudelijk en in de praktijk echter nauw samen. Daarnaast is het belangrijk om te vermelden dat we (al enige jaren) landelijk maar zo ook in onze regio tekorten kennen op het MO rijksbudget. Veel gemeenten zijn hierover een lobby gestart. Dit tekort heeft onze regio in de afgelopen jaren vooralsnog altijd kunnen compenseren met het overschot van Beschermd Wonen.

Tot slot
Naar aanleiding van bovenstaande zijn gemeenten binnen de regio van centrumgemeente Dordrecht van mening dat er vooralsnog te veel onzekerheden zijn om nu al *lange termijn keuzes* te maken v.w.b. de gevolgen n.a.v. de doordecentralisatie van Beschermd Wonen.
Tegelijkertijd gaat deze wijziging gemoeid met veel keuzevraagstukken. Simpel gezegd: we weten heel veel parameters nog niet. Met het gevolg dat we dus ook nog niet terug kunnen naar de tekentafel.
Door het verlengen van de huidige SamenwerkingsOvereenKomst Beschermd Wonen en Opvang hebben we met elkaar in de regio tijd om deze periode te overbruggen (cliënten ondervinden geen last van deze wijzigingen) en de afspraken voor Beschermd Wonen met elkaar te herijken. Hiervoor houden we vooralsnog de volgende planning aan:

Najaar 2021	gevolgen uitname Wlz in beeld en zicht op indicatoren Nieuw verdeelmodel
Voorjaar 2022	op basis van data én septembercirculaire 2021 zicht in de financiële gevolgen voor de regio en per gemeente in beeld. Let op: we zijn afhankelijk van het Rijk. Tot nu heeft het Rijk de planning steeds aangepast.
Voorjaar 2022	mogelijke scenario's (solidariteit en governance) in concept opstellen tbv dialoog met lokale gemeenteraden en andere belangrijke stakeholders (conform artikel 2.6.1 Wmo 2015 zijn we verplicht samen te werken bij Beschermd Wonen).
Najaar 2022	informeren/consultatie lokale gemeenteraden over het inzicht wat we hebben n.a.v. voorjaar 2022. **
Uiterlijk voorjaar 2023	besluitvorming en start implementatie. **
*Disclaimer **	*we zouden deze mijlpaal concreter willen formuleren, dan wel naar voren willen halen. Maar we zijn hiervoor volledig afhankelijk van de landelijke planning. We verwachten in juni 2021 een iets meer gedetailleerde planning te kunnen presenteren mits het Rijk meer parameters bekend heeft gemaakt.*

-